

Bilişim Teknolojilerinin Kullanımının Türkçeye Etkileri¹

Deniz Mertkan Gezgin², Emel Silahsızođlu³

Öz

Bu araştırma, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının, bilişim teknolojileri (BT) kullanımının Türkçeye etkileri hakkındaki görüşlerini ortaya koymak için yapılmıştır. Çalışma grubunu, 2014-2015 öğretim yılında Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Formasyon Programında öğrenim gören 84 Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Çalışmanın tematik çerçevesi araştırmacılar tarafından gerçekteştirilen alan yazın taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda belirlenmiştir. Uygulama sürecinde öğretmen adaylarından, BT kullanımının Türkçeye etkileri ile ilgili görüşlerini kompozisyon şeklinde yazmaları istenmiştir. Görüşme sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği ve betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının görüşlerini yansıtmak için doğrudan alıntılar yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının görüşleri, BT kullanımının Türkçeye olumsuz etkileri olduğu yönündedir. Özellikle İngilizce kelimelerin kullanımı, yazım ve noktalama işaretlerinin göz ardı edilmesi ve yazımda kural dışı kısaltma kullanımı boyutları açısından olumsuz görüş bildirmişlerdir. Bundan sonraki araştırmacılar için, BT'nin bilinçli kullanımının sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilebilir. Ek olarak, BT'nin olanaklarından yararlanılarak yapılabilecek bu çalışmalarla dilin kurallarının iletişimdeki önemi ve gerekliliğine ilişkin bir farkındalık oluşturulabilir.

Anahtar Sözcükler: *Bilişim teknolojileri, dil, Türkçe.*

¹ Bu çalışma 9th International Computer & Instructional Technologies Symposium'da sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir.

² Yard.Doç.Dr., Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, mertkan@trakya.edu.tr

³ Yard.Doç.Dr., Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü, s_emel@hotmail.com

Geliş tarihi / Received: 06.12.2015, Kabul tarihi / Accepted: 17.01.2016

The Impact of the Use of Information Technologies on Turkish

Abstract

This research has been carried out to receive opinions of teacher candidates of Turkish Language and Literature about the effects of IT on Turkish. The study group is limited to the 84 teacher candidates of Turkish Language and Literature, who are studying at formation program, Faculty of Education, Trakya University in 2014-2015 academic years. The scope of study and thematic structure for descriptive analysis have been determined in accordance with literature review and opinions of experts. In this respect, teacher candidates were asked to write a composition about effects of IT on Turkish. Descriptive analysis technique and descriptive statistics were performed to analyse the obtained data from the compositions written by the teacher candidates. Moreover, direct quotations were used to reflect the opinions of teacher candidates. According to the obtained results of the study, the teacher candidates are of the opinion that IT have negative effect on the Turkish. However, teacher candidates expressed negative opinions on the uses of English word in Turkish, spelling and punctuation errors and erroneous abbreviations in IT. With these results in mind, it has become evident that the conscious use of IT is necessary. The IT courses that should be offered at all levels of education are significant in preventing the adverse effects of unconscious use of IT. For the further research, it is suggested that studies regarding the conscious use of IT should be carried out. In addition, with help of these studies utilizing IT facilities, awareness can be raised with reference to the importance of language rules and its necessity in communication.

Keywords: *Information technologies, language, Turkish*

Giriş

Günümüzde, yaşamın her alanında kullanımı yaygınlaşan bilişim teknolojileri; ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanlarda önemli etkiler yaratmaktadır. “Bilişimde kullanılan bütün araç ve gereçlerin oluşturduğu sistem” (TDK, 2005, s. 271) olarak tanımlanan bilişim teknolojileri (BT); internet, elektronik posta yoluyla dünyanın farklı yerlerinde bulunan kişilerle haberleşme, video konferansları yapma, dünya çapındaki veri tabanlarındaki kütüphanelerden bilgi sağlama, dünyada olup bitenlerden anında haberdar olma, müzik dinleme veya film seyretme, oyun oynama, sınırsızca ve zahmetsizce alışveriş yapabilme ve oturulan yerden tüm finansal işlemleri yapabilme gibi birçok kolaylık sunmaktadır (Aydoğdu, 2003).

BT, verileri kayıt etmek, saklamak, belli bir süreçten sonra yeni bilgileri üretmek, üretilen bu bilgilere erişmek ve bu bilgileri ulaştırmak gibi işlemlerin yapılmasına olanak veren teknolojilerdir (Bensghir, 1996). Dolayısıyla bilginin ve hızın son derece önemli olduğu günümüzde, teknolojiden ve özellikle bilişim teknolojilerinden uzak durmak, düşünülemez. Ancak BT'nin yaşamı kolaylaştıran birçok yararının yanı sıra, bilinçsiz ve aşırı kullanımının yol açtığı zararların boyutları da giderek çeşitlenmekte ve artmaktadır. İnternet kullanım süresinin artması ve kullanıma sınır getirememesi; sosyal ve akademik zararlarının yanı sıra bağımlılık gibi psikolojik sorunlar, iş hayatında verimliliğin azalması gibi ekonomik etkiler de yaratmaktadır (Ertuğrul ve Keskin, 2012).

Bilim, karşısına çıkan olguları nesnel bir biçimde değerlendirir. BT'nin etkilerinin de olumlu ve olumsuz yanlarını birlikte değerlendirmek gerekir. Yaşamın her alanında hızın arttığı ve bilginin çoğaldığı dünyamızda bireylerin gerekli niteliklere sahip olabilmesi için bilgiye kolayca ulaştıracak ve bilginin kullanılmasını sağlayacak araçlara ihtiyaç vardır (İşman ve Gürgün, 2008). Bilgisayar ve cep telefonları, internet aracılığı ile bilgi edinmenin yanı sıra doğrudan gerçek kişilerle iletişim kurma amacı ile de sıklıkla kullanılmaktadır. Araştırmalar sonucunda, iletişim için internet kullanımının ve sosyal ağların insanların yaşamında giderek önemli bir yer tutmaya başladığı görülmüştür (Correa, Hinsley ve De Zuniga, 2010). Dolayısıyla BT kullanımının etkiler yarattığı önemli bir alan da kişiler arası iletişim ve bu iletişimde kullanılan dildir.

Bilişim teknolojileri, bireyler arası iletişimi değişik bir boyuta taşımış, her ne kadar yazılı olsa da bir anlamda konuşma eyleminin yerini tutan yeni bir iletişim biçimi sunmuştur. Bu tarz bir iletişim sırasında ve sonucunda oluşan yazı, alışlagelmiş türdeki yazılı metinlerden farklılık göstermektedir. Diyaloglardan oluşan bu metinlerde yazının söze karşı kalıcılık özelliği bir yandan sürmekte, diğer yandan işlevini yitirmektedir. İletişimin bu yeni biçimi, kişilerin kullandığı dilin de farklılaşmasına yol açmaktadır.

İnsanoğlu dil ile düşünür, dil ile iletişim kurar. Düşünmenin, düşündüğünü aktarmanın ve aktarılanları anlamının yolu dilden geçer. "Düşünceleri türetip biçimlendiren, düşüncelerin oluşmasında zorunlu bir araç olan öge"dir dil (Humboldt'dan Akt. Aksan, 1991: 3). Sözlü ya da yazılı her türlü iletişimin doğru kurulabilmesi için bireylerin dili özenli ve doğru kullanmaları önemlidir. Dil aynı zamanda kültürün de taşıyıcısı ve oluşturucusudur. Aksan (2003: 13)'ın deyimiyle "Dil dediğimiz düzen insanın gözüdür, beynidir; düşüncesi, ruhudur." Dil eğitiminin iki ana eksenini olan anlama ve anlatma becerilerinin tam olarak gelişmesi için kelime hazinesinin zengin olması ve dilin kurallarının iyi bilinmesi önemlidir. Öğrencilere Türkçe derslerinde dilin kuralları öğretilirken neden önemli ve gerekli oldukları açıklanarak kavratılmalıdır. Dilin kurallarına hakim olmayan kişinin okuduğunu ve dinlediğini anlamakta hatalara düşebileceğini, kendini ifade etmekte de yetersiz kalacağını, her türlü iletişimde kopukluklara ve yanlış anlamalara yol açabileceğini göstermek gerekir. Uygur (2008), söylediğine dikkat etmeyen, sözcüklerini tartarak kullanmayan insanların başına gelebilecek zararların yaşamsal bile olabileceğinden söz eder. Günlük yaşamda evet yerine hayır, iyi yerine kötü, gel yerine git dediğimizde kendi yaşamımızı kendi elimizle kötürümleştireceğimizi, dolayısıyla dilin bilim konusu olarak önemini de buradan geldiğini belirtir. Dili doğru kullanmanın neden önemli olduğunu, dil ve düşünce ilişkisini, dil ve kültür ilişkisini somut ve ilgi çekici örnekler aracılığıyla öğrencilere anlatmak önemlidir.

Dil, canlı bir sistem olduğundan zaman içinde çeşitli değişimler göstermesi kaçınılmazdır. Kaplan (2012)'ın da belirttiği gibi dili yaratan sosyal hayattır. Sosyal hayattaki değişimlerin dile yansması doğaldır. Geçmişte kullanılan bazı sözcüklerin bugün kullanılmaması, yeni sözcüklerin türetilerek söz varlığına eklenmesi ya da bir sözcüğün anlam çerçevesinin farklılaşması gibi değişimler, insan yaşamı içinde gözlenebilecek bir süreçte bile gerçekleşebilmektedir. Ancak yapısal değişiklikler (şekil bilgisi, sözdizim) çok daha az sayıda ve uzun süreçte gerçekleşir ve bunlar da yine dilin kendine ait sistemi içerisinde oluşur.

Dilin değişimine yol açan çeşitli etmenler vardır. Ulusların ve kültürlerin birbirleri ile eskisine göre çok daha i içe olmasının, yaşamdaki değişimle beraber dildeki değişimi de hızlandırması bunlardan biridir. Bir başka etmen, görsel dünyanın zenginleşmesidir. Görüntü, çoğu zaman dilin önüne geçmekte ya da dil kullanımını destekleyerek farklı anlatım biçimlerinin oluşmasına yol açmaktadır. Yıldırım (2000)'ın belirttiği gibi metin anlayışındaki değişimlerin bir nedeni de içinde bulunulan duygu durumunu -hiçbir ifade yazılmadan- karşı tarafa aktarabilen grafik simgelerin kullanımınıdır. Bunlardan başka, daha önceden var olmayan çeşitli nesne ve eylemlerin ortaya çıkması ve bunlara ad koyma gereksinimi gibi sözvarlığını doğrudan etkileyen nedenler olabileceği gibi, iletişim biçimlerinin çeşitlenmesi sonucunda ortaya çıkan dolaylı etmenlerden de söz edilebilir. Çalışmamızın konusunu oluşturan BT'nin kullanımı da bunlardan biridir. Bunlar ve benzeri birçok etmen sonucunda ortaya çıkan değişimlerin kimi dilin normal değişim süreci içinde ele alınmakta, kimi ise dilde yozlaşma, bozulma ve dilin kirlenmesi olarak değerlendirilmektedir. Hatta bozulma ve kirlenmeden öte, “her on dört günde bir, bir dil yeryüzünden silinmektedir” (Tosun, 2005:145).

Alan yazın tarandığında çeşitli araştırmacıların BT'nin Türkçeye olumsuz etkileri bulunduğuna yönelik çalışmalarına rastlanmaktadır. Yaman ve Yavuz (2007)'a göre konuşma dilinde kelimelerdeki bazı seslerin söylenmemesi ya da değiştirilmesine dayanan uygulamalar, internet ortamında yazılı dil kullanımında kendini göstermektedir. İncelenen MSN (Microsoft Network) ve forum kayıtlarında konuşma dili unsurları oldukça fazladır ve yazılı anlatıma ait kurallar genellikle önemsenmemektedir. “Yarı İngilizce yarı Türkçe konuşulan cümlelerin yanı sıra konuşma dilini olduğu gibi yazıya aktarma da Z kuşağı arasında giderek yaygınlaşmada, hatta düzgün cümle kuranlar giderek azınlıkta kalmaktadır.” (Karahisar, 2013). Yılmaz (2012)'a göre ise internet üzerinden yürütülen iletişimde oluşan söyleşi dilinin standart yazı dilini ne kadar etkilediği belirsizdir ve internet yazılımlarının standart yazı dilini olumsuz yönde etkileyip etkilemediğine dair çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Bu çalışmanın yapılma nedeni, BT kullanımının Türkçenin doğal değişim sürecinde hangi boyutlarda ve ne lde etkiler yarattığı sorusuna yanıt aramaktır. Literatüre bakıldığında BT'nin Türkçeye olumsuz yönde etkileri bulunduğu görülmekte olup, bu çalışma ile olumlu etkilerinin de olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Bu amaçla Türk dili ve edebiyatı ğretmeni adaylarının görüşleri alınmıştır. Formasyon almakta olan ğretmen adaylarının görüşleri; hem Türk dili ve edebiyatı alanından mezun olmaları hem de çoğunun yıllardır

dershane ve okullarda ücretli öğretmen olarak deneyim kazanmış olmaları nedeni ile önemlidir. Öğretmen adayları, görüşlerini almak için yazdırılan kompozisyonlarında, kendi verdikleri derslerde karşılarına çıkan somut örnekleri de paylaşmışlardır. BT'nin yaygın olarak kullanıldığı günümüzde, Türkçeye olan etkilerinin niteliklerinin ve boyutlarının kavranması için görüşler tematik yapı belirlenerek alınmıştır. Araştırmanın, BT kullanımının Türkçeye etkileri konusunda dil alanında eğitim almış kişilerin görüşlerini yansıtması bakımından alan yazına katkıda bulunacağı umulmaktadır.

Amaç

Araştırmanın amacı, Türk Dili ve Edebiyat öğretmen adaylarının iletişimde kullanılan BT'nin Türkçeye etkileri hakkında görüşlerini almaktır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretmen adayları BT'yi kullanıyor mu?
2. Öğretmen adaylarının iletişimde kullanılan BT'nin Türkçeye etkisi hakkında genel görüşleri nelerdir?
3. Öğretmen adaylarının aşağıdaki temalara göre BT'nin Türkçeye etkisi hakkında görüşleri nelerdir?
 - Türkçe/İngilizce Karışımı, Yazım ve Noktalama, Kısaltma Kullanımı, Söz Dizimi, Kelime Hazinesi, Harf Kullanımı, Ses/Sözcük/Cümle düzeyinde yapılar
4. Öğretmen adaylarının, BT'nin Türkçeye olumsuz etkilerine yönelik sundukları çözüm önerileri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırmada elden edilen veriler, nitel araştırma yöntemlerinde yer alan analiz tekniklerinden betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Ayrıca betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Betimsel analizin amacı, ham verilerin okuyucunun anlayabileceği ve isterlerse kullanabileceği bir biçime sokulmasıdır. Betimsel çözümlemede elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu çözümlemede, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 öğretim yılında Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Formasyon Programında öğrenim gören 84 Türk Dili ve Edebiyatı öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 67'si kadın ve 17'si erkektir.

Tablo 1

Öğretmen adaylarının demografik özellikleri

Cinsiyet	f
Erkek	17
Kadın	67
Toplam	84

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 83'ü bilişim teknolojilerini kullandıklarını, 1'i ise kullanmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 2

Öğretmen adaylarının BT Kullanımı

BT Kullanımı	f
Evet	83
Hayır	1
Toplam	84

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, öncelikle araştırmacılar tarafından çalışılan konuya tematik bir çerçeve ve kuramsal alt yapı oluşturmak amacıyla literatür taraması gerçekleştirilmiş ve uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bu kapsamda *Türkçe/İngilizce Karışımı, Yazım ve Noktalama, Kısaltma Kullanımı, Söz Dizimi, Kelime Hazinesi, Harf Kullanımı, Ses/Sözcük/Cümle düzeyi yapılar* olmak üzere 7 tema belirlenmiştir. Bu çerçeveye göre öğretmen adaylarından, BT kullanımının Türkçeye etkileri ile ilgili görüşlerini kompozisyon şeklinde yazmaları istenmiştir. Araştırmada ayrıca çalışma grubunu oluşturan öğrencilere ait demografik bilgilerin elde edilebilmesi için bir kişisel bilgiler formu kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler araştırmacılar tarafından ders saatleri içerisinde toplanmıştır. Öğretmen adaylarına öncelikle araştırma konusu ve veri toplama aracı hakkında bilgi verilmiş, ardından araştırmaya katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu hatırlatılarak her bir öğretmen adayının araştırma konusu hakkında görüşlerini, oluşturulan kuramsal/kavramsal çerçeveye göre kompozisyon şeklinde yazmaları istenmiştir. Kompozisyon yaklaşık bir ders saati süresinde tamamlanmıştır. Görüşme sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği ve betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının görüşlerini yansıtmak için doğrudan alıntılar yapılmıştır. Çalışmada, gerek veri toplama sürecinde gerek analizlerde katılımcılar hiç yönlendirilmemiştir. Analiz aşamasında konuyla ilgili uzmanların görüşleri ile kodlama güvenilirliği yapılmış, yine bulgular iki BT, bir Türk dili, bir Türkçe eğitimi alanı uzmanının, iki de Türkçe öğretmenin görüşlerine sunulmuş nitel araştırma kapsamında güvenilirlik stratejilerine başvurulmuştur.

Bulgular

Araştırmada öncelikle öğretmen adaylarının kuramsal/kavramsal çerçeveye göre görüşleri araştırmacılar tarafından incelenmiş ve istatistiksel veriler elde edilmiştir. Gerçekleştirilen analiz sonucunda öğretmen adaylarının *Türkçe/İngilizce Karışımı, Yazım ve Noktalama, Kısaltma Kullanımı* temalarına göre olumsuz görüş bildirdikleri saptanmıştır. Bu açıdan bakıldığında BT kullanımının Türkçeyi olumsuz etkilediği söylenebilir. Elde edilen bulgular Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3

Öğretmen adaylarının kuramsal çerçeveye göre cevapları

	Yorum yok	Olumsuz	Olumlu
	f	f	f
Türkçe/İngilizce Karışımı	18	66	0
Yazım ve Noktalama	37	45	2
Kısaltma Kullanımı	26	57	1
Söz Dizimi	67	14	3
Kelime Hazinesi	61	18	3
Harf Kullanımı	55	29	0
Ses/Sözcük/Cümle düzeyi yapı	54	27	3

Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının 66'sı, Türkçe ifadelerin içinde İngilizce kelimelerin de kullanıldığını, Türkçe ile İngilizce karışımı cümlelerin ortaya çıktığını ve bunun da Türkçeye olumsuz etkisi olduğunu söylemektedirler. Ayrıca Türkçe kelime türetme kurallarına aykırı bir şekilde İngilizce kelimelere Türkçe ekler getirilerek uydurma ifadelerin ve yanlış kullanımların ortaya çıktığını dile getirmişlerdir. Öğretmen adaylarından Ö29 ile Ö48'in konuyla ilgili görüşleri şöyledir:

Ö29: "Facebook ve Twitter kullanımını ele alacak olursak "beğenmek" butonunu "beğendi" diye telaffuz etmek dururken "likelamak" diye kullanan, twitterdaki o küçük karecik koymaya "taglemek" diyen bir kitle var memleketimizde. Ki bunları araştırsak yarıdan çoğu eğitimci, ünlü veya örnek alınacak kişiler çıkar."

Ö48: "Günümüzün modası olan "selfi" kelimesi gencinden yaşlısına herkesin diline yerleşmiş durumda. "Selfi" yerine "öz çekim" kelimesini tercih eden çok az kişi var."

Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının 45'i, BT ile iletişime geçerken yazım ve noktalama kurallarının göz ardı edildiğini ve bunun da Türkçeyi olumsuz etkilediğini söylemektedirler. Öğretmen adaylarından Ö9, Ö31 ile Ö55'in konuyla ilgili görüşleri şöyledir:

Ö9: "Telefonla ve sohbet programlarıyla mesajlaşan kişiler noktalama işaretlerini kullanmamakta ve zamanla bunu alışkanlık haline getirmektedir."

Sınav kâğıtlarında ya da ödevlerinde de en basit noktalama işaretlerinin bile kullanım alanlarını bilmedikleri görülmektedir.”

Ö31: “Kelimelerin sonundaki özellikle r harfi ileride kaybolabilir. Örnek olarak “biliyor-biliyo, geliyor-geliyo” gibi. İleride kelime sonundaki ‘r’ harfinin düşmesi gibi bir ses olayını doğurabilir.

Ö55: “Yazım ve noktalama konusunda öğrenciler hiç hassas davranmamaktadır. Kullanıma dair bilgileri olmadığı gibi kullanmanın da gereksizliğini savunmaktalar.”

Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının 57’si, BT ile iletişime geçerken kısaltma kullanımında yanlışlıklar yaptığını, bunun da Türkçeye olumsuz etkisi olduğunu söylemektedirler. Öğretmen adaylarından Ö16, Ö17 ile Ö37’nin konuyla ilgili görüşleri şöyledir:

Ö16: ”Dilin kullanımını kısaltma, ileride inanılmaz bir dil yozlaşmasına sebep olacaktır. Örneğin konuşurken-yazarken kelimeleri kısaltmak, kelimelerdeki ünlü veya ünsüz harfleri çıkartmak (cnm-canım, geliyom-geliyorum) şekil bozukluğuna sebep olmaktadır ve dile zarar vermektedir.”

Ö17: “Slm, nbr gibi kısaltmalar neredeyse sınav kâğıtlarında bile karşımıza çıkacak durumdadır.”

Ö37: “Bazı sosyal medya ürünlerinde (Twitter) karakter sayısı kısıtlandığından, kullanıcılar kendilerini daha iyi ifade edebilmek için Türkçenin birçok kuralını ihlal etmektedir. Birçok sesli harf kullanılmamakta ve ortaya bozuk bir durum çıkmaktadır. İhlal edilen kurallara noktalama işaretlerinin kullanımını da ekleyebiliriz.”

Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının BT ve Türkçe kullanımı hakkında olumlu görüşleri de bulunmaktadır. Olumlu görüş bildiren kişilerin sayısı az da olsa bu görüşler çalışmanın sonuç ve öneriler kısmında yol gösterici nitelik taşıyabilir. Öğretmen adaylarından Ö8, Ö10, Ö18, Ö20, Ö52 ve Ö84’ün konuyla ilgili olumlu görüşleri şöyledir:

Ö8: “BT kullanımının işimizi her alanda kolaylaştırdığı da bilinen bir gerçektir. Normal şartlarda kitap okumayan çocuklar, dijital ortamda kitap okumaya başlayabiliyor. Bu da biz Türkçe öğretmenleri için oldukça önemli bir durum tabii ki.”

Ö10: “Uzak yerleri yakın eden, uzak bilgileri hemen elinin altına koyan BT’nin olumlu ve olumsuz yanları vardır. Burada önemli olan ise “BİLİNÇ”.”

Ö18: “Bilişim teknolojilerinin hayatıma büyük kolaylıklar kazandırdığını düşünüyorum. İletişim daha hızlı ve daha pratik, gazete, haber takibi daha kolay, ödev ve araştırmalar da daha az zaman alıyor.”

Ö20: “İleri yaşlardaki bireyler kültürel gelişim, araştırma, ödev tamamlama gibi dallarda bilişim teknolojilerini kullandıkları için zarardan fazla yararını görmekte-dirler. Örneğin, cep telefonlarındaki T9 sisteminin kelimeyi düzeltmesi, bilgisayarlardaki bir metinde yanlış sözcüğün altının kırmızı tırtıklı bir şeritle çizilmesi gibi.”

Ö52: “İnternet kullanımının çok ciddi faydaları da var. Materyal kullanımı, sunum hazırlama, görsellik, akıllı tahta, bunların öğrenmede çok yararlı faydaları vardır. Öğrenmeyi kolaylaştırabilir, süreyi kısaltmaya yardımcı olur. Eskiden saatlerce not hazırlamak için uğraşırdık. Şimdi daha kısa zamanda daha çok iş halledebiliyoruz. Öğrenci notlarını e-okulda kolayca girebiliyoruz.”

Ö84: “Birçok e-öğrenme programlarıyla öğrencilere de yardımcı oluyor. Öğrenciler anlamadığı bir konuyu istediği kadar, defalarca dinleyebiliyor, bu bakımdan çok faydalı. Sosyal ağ kullanımı ile birçok arkadaşla tanışmaya, sosyal çevreyi geliştirebilmeye ve bu sayede birçok sosyal etkinlik yapıp, kendini geliştirebilmeye de yardımcı konumda. Bilgi paylaşımı, mail yolu ile birçok arkadaşına ulaştırıp toplu grup çalışmalarında çok yararlı olduğunu söyleyebilirim.”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının görüşleri, BT kullanımının Türkçeye olumsuz etkiler yaptığı yönündedir. Özellikle İngilizce kelimelerin kullanımı, yazım ve noktalama işaretlerinin göz ardı edilmesi ve yazımda kural dışı kısaltma kullanımı boyutlarında olumsuz görüş bildirmişlerdir.

Bu sonuç, literatür taraması sonucunda kaynak alınan bazı çalışmalarla ses özellikleri, kelime ve cümle kullanımları, yazım ile ilgili sorunlar açısından paralellik göstermektedir (Hızlan, 2002; Yıldırım ve Tahiroğlu, Kabadayı, 2006; Yaman ve Erdoğan, 2007; Karahisar, 2013).

Teknolojik gelişmelerin dil ile etkileşimindeki zararı azaltmaya yönelik çalışmalar yürütülmesi gerekmektedir. İnternet ve teknoloji kullanımının kaçınılmaz olduğu ve giderek arttığı günümüzde dilimizi korumanın yolu yasaklardan değil bilinçlenmeden ve farkındalıktan geçmektedir. Bundan sonraki araştırmacılar için BT'nin bilinçli kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilebilir. Ayrıca yine BT'nin olanaklarından yararlanarak yapılabilecek bu çalışmalarla dilin kurallarının iletişimdeki önemi ve gerekliliğine ilişkin bir farkındalık oluşturulabilir.

BT'nin Türkçeye olumsuz etkilerini azaltmak ya da ortadan kaldırmak için öneriler aşağıda sıralanmaktadır.

Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin dilin kurallarını öğretmenin yanı sıra öğrencilere bu kuralların neden önemli ve gerekli olduğunu anlatmaları, kavratmaları; öğrencilerin dili daha özenli kullanmalarını sağlayacaktır.

Türkçe Eğitimi, Türk Dili Edebiyatı ve bilgisayar teknolojisi ile ilgili lisans programlarına Bilişim Teknolojileri ve Türkçe Kullanımı kapsamında bir ders eklenmesi ya da var olan Bilişim Teknolojisi derslerinin içeriğine bu yönde eklemeler yapılarak ders saatlerinin arttırılması düşünülebilir. Yapılan çalışmalar sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının internet kullanımına yönelik olarak verilen TBT (Temel Bilgi Teknolojileri) dersini yeterli bulmadıkları görülmektedir (Aksüt O. vd.,2013).

Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeleri; kendi mesleki gelişimleri için olduğu kadar, BT alanındaki kavramların Türkçe karşılıklarını bilmeleri ve öğrenciler karşısında kullanarak örnek olmaları açısından da önemlidir. Yapılan çalışmalar, Türkçe öğretmeni adaylarının yabancı dil kökenli bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını büyük oranda bilmedikleri ortaya koymuştur. (Yiğit ve Karaduman, 2011; Akçay, 2013). Böylece “Öğrencilere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması alanındaki rolleri, öğretmenlerin bu becerilere sahip olması gereğini de ortaya çıkarmaktadır.” (Aldemir, 2004). Bu bağlamda Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerine hizmet içi kurslar ile BT ve BT’deki İngilizce terimler hakkında eğitimler verilebilir.

Diğer alan öğretmenlerinin ve özellikle de BT öğretmenlerinin Türkçenin özenli kullanımı konusunda duyarlı olmaları, öğrencilere iyi örnek olacak bir dil kullanımı sergilemeleri son derece önemlidir.

BT’nin olanaklarından yararlanarak dilin özenli ve bilinçli kullanımının sağlanmasına yönelik öğretici programlar, oyunlar, bulmacalar vb.nin hazırlanmasının, Türkçe ve BT alanında çalışan akademisyen ve uzmanların bu konuda işbirliği yaparak çözümler üretmesinin yararlı olduğu düşünülmektedir. Özellikle İngilizce bilişim terimlerinin Türkçe karşılıkları üzerinde çalışmalar yapmak ve bu Türkçe terimlerin uygunluğu önem arz etmektedir (Ören, 1998).

BT’nin yaygın kullanımı, ‘hız’ı ve dolayısıyla kelimelerin kurlsız bir biçimde kısaltılmasını beraberinde getirmektedir. Türkçe derslerinde kısaltma kuralları konusuna ağırlık verilmesi, kısaltmaların kurala uygun ve standart biçimde yapılmasını sağlayabilir.

Türkçe kelimelerin yazımına uygun olarak hazırlanmış F tipi klavyenin yaygınlaştırılması ve bu sayede kelimelerin hızlı ve doğru yazılmasını sağlamak, en azından bilgisayar kullanırken yersiz kısaltma yapılmasına engel olacaktır. Çünkü harflerin F tipi klavyedeki dizilimleri, kelimenin doğru yazımını kolaylaştırmakta ve hız kazandırmaktadır (Yener, 2005; Ertuğrul ve Keskin, 2012).

Teşekkür

Çalışma boyunca yardımlarını esirgemeyen Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölüm başkanı Doç. Dr. Cem Çuhadar’a teşekkür ederiz.

Kaynakça

- Akçay, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının yabancı kökenli bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin çeşitli değişkenlerden açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11.
- Aldemir, A. (2004). *Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeyi üzerine bir araştırma: Sakarya Üniversitesi örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aksan, D.(2003). *Türkçenin gücü* (8.Baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D.(1991). *Türk dili edebiyatı-dil anlam sözcük*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.
- Aksüt, M., Er, O., Ateş, S. ve Balaban, S. (2013). Üniversite Tarih ve Türkçe bölümü öğrencilerinin bilişim teknolojilerine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, 2 (2).
- Aydoğdu, C. (2003). *Televizyon ve bilgisayarın gençler üzerindeki psikolojik etkileri: Hendek örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bensghir, T. K. (1996). *Bilgi teknolojileri ve örgütsel değişim*. Ankara: TODAİE Yayınları.
- Correa, T., Hinsley, A.W., De Zuniga, H. G. (2010). Who interacts on the Web? The intersection of users' personality and social media use. *Computers in Human Behavior*, 26(2), 247-253.
- Çiçek, M. ve Alcellat N.(2014). İlköğretim Türkçe dersi kitaplarındaki Türkçe yanlışları ve eksiklikler üzerine bir inceleme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2.
- Dilidüzgün, Ş. (2010). Türkçe derslerinde metin etkinliklerinin okuma-anlama kazanımlarını gerçekleştirme yeterliği-bir öykü örneği. *İ.Ü.Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 13-30.
- Ertuğrul, İ., ve Keskin, N. (2012). İnternet'in Türkçenin kullanımında ve toplum-birey yapısının değişimindeki rolü. *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi*, 3(2).
- Hızlan, D. (2002). *İletişim araçlarında Türkçenin kullanılması*. Türkçenin Dünü, Bugünü, Yarını Uluslararası Bilgi Şöleni, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- İşeri, K. (2007). Altıncı sınıf Türkçe ders kitabının ilköğretim Türkçe programının amaçlarına uygunluğunun değerlendirilmesi. *Dil Dergisi*, 136, 58-74.

- İşman, A. ve Gurgun, S. (2008). Özel okullarda öğrenim gören ilköğretim öğrencilerinin internete yönelik tutum ve düşünceleri (Acarkent Doğa Koleji örneği). *8th International Educational Technology Conference*, 06 – 09 Mayıs, Anadolu University, Eskişehir.
- Karahisar T.(2013). Dijital nesil, dijital iletişim ve dijitalleşen Türkçe, *AJIT 2013*.
- Kabadayı, O. (2006). Ağ ortamındaki Türkçeye genel bir bakış. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 652, 298-314.
- Kaplan, M. (2012). *Kültür ve dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları
- Ören, T. (1998). *Bilişimde Özenli Türkçe*. BT/Haber, (183), 7-13.
- Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK Yayınları. 271
- Tosun, C. (2005). Dil zenginliği, yozlaşma ve Türkçe. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1 (2), 136-153.
- Uygur, M.(2008). *Dilin gücü* (4.Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Yaman H. ve Yavuz, E. (2007). İnternet kullanımının Türkçeye etkileri: Nitel bir araştırma. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 3(2), 237-249.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım F. ve Tahiroğlu, T. (2000). *İnternette Türkçe kullanımı sorunları, Türkçenin çağdaş sorunları* (2.Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi. 360-378.
- Yılmaz, M. F. (2012). İnternet ortamında şekillenen söyleşi dili üzerine toplum dil bilimsel bir inceleme. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1(1).
- Yiğit, M. S. ve Karaduman, A. (2011). Eğitim fakültesi öğretmen adaylarının bilgisayar terimlerini Türkçe olarak kullanmaya ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 1(1), 15-23.
- Yener, İ. S. (2005). Türk Milli Klavyesi: F Klavyenin Hikâyesi, Neden F Klavye. www.interstenoturk.com adresinden 25.6.2015 tarihinde edinilmiştir.

Extended Abstract

Introduction

Nowadays, increasingly widespread use of information technologies in every part of our lives has economical, social, political, and cultural affects to an outstanding degree. IT, which is defined as "The system consisting of all tools and equipments used in informatics" (TDK, 2005, p. 271), provides many conveniences such as communicating with people from all around the world via e-mail or internet, making conference calls, retrieving information from the libraries in the international databases, being informed about the news throughout the world, listening to music, watching movies, playing games, easily and limitlessly shopping, and making financial transactions from anywhere you are (Aydoğdu, 2003). From that perspective, IT has made our lives easier and become an integral part of them. However, despite many benefits of IT, the damage caused by the unconscious and excessive use of IT has increased and has become more diverse. The increase in the time of internet usage and the inability to put a limit to the internet usage have caused social and academic damages as well as psychological problems and economical effects such as decrease in productivity in professional lives of people.

Human beings think and communicate through language. Thinking, transferring thoughts, and comprehending what is transferred occurs through language. Language is "a tool, which produces and forms ideas and is a necessary in the creating of ideas" (Humboldt, op. cit. Aksan, 1991: 3). It is of significance that individuals accurately and attentively use the language in order for verbal or written communication to properly occur. Since language is a living system, it is inevitable for it to display various changes in time. As stated by Kaplan (2012), language is created by social life. It is natural for the changes in social life to be reflected on the language. There are various factors causing language to change. One of these factors is the fact that nations and cultures are now more integrated to each other than they were before; and the changes in language has accelerated due to the changes in our lives. Another factor is the enrichments of visual world. Most of the time image gets ahead of language or causes the creation of different expressions through supporting the use of language. Some of the changes, which are formed as a result of the aforementioned and many other similar factors, are considered to be normal for the change process of a language; while some of them are evaluated as degeneration, deformation, and contamination of a language.

Furthermore, beyond deformation and contamination; "a language is wiped off the face of earth every fourteen days" (Tosun, 2005:145).

The aim of this study is to seek for an answer to the question to what extent and dimension the use of IT impacts the language in the language change process. The literature suggest that IT has negative impacts on Turkish, and this study is meant to research any positive impacts of IT on Turkish, if available. For that purpose, the views of the prospective Turkish Language and Literature teachers were taken. The views of the prospective teachers, who are pursuing initial teacher training, are of importance due to the fact that they are graduated from the department of Turkish Language and Literature and the majority of them have been professionally experienced as a result of working as a teacher at schools and private teaching institutions. The prospective teachers have also shared concrete examples, with which they came across in the lessons they had instructed themselves, in the compositions they were asked to write so as to obtain their views. Since IT is being commonly used nowadays, the prospective teachers' views were obtained through a thematic form, in order to comprehend the qualifications and dimensions of the impacts of IT on Turkish. It is anticipated that this research will contribute to the literature since it aims to reflect the views of people, who received education and training in the field of language, regarding the impact of the use of IT on Turkish. It is aimed to form a basis through this study, alongside the other studies conducted on the significance of the conscious and attentive use of Turkish, which is faced with the danger of contamination and deformation in an era where a language is wiped off every fourteen days; and on how IT could contribute to the development and preservation of Turkish.

Methodology

In the analysis of the data retrieved from this study, the descriptive analysis method and the descriptive statistics were employed. The study group of the research consists of 84 prospective Turkish Language and Literature students receiving initial teacher training at the Faculty of Education in Trakya University in the academic year of 2014-2015. 67 of the students participating in the research are females, while 17 of them are males. In this study, first of all, the literature was reviewed so as to form a thematic framework and theoretical infrastructure for the subject of the study by the researchers; moreover expert opinions were obtained. Within that scope, 7 themes were determined including Turkish/English Mix,

Dictation and Punctuation, Use of Abbreviations, Syntax, Vocabulary, Use of Letters, Sound/Word/Sentence Level Structures. The prospective teachers were asked to write a composition about their views on the impacts of use of IT on Turkish according to this framework.

Findings

In the research, the views of the prospective teachers based on the theoretical/conceptual framework were investigated by the researchers and statistical data were retrieved. The analysis suggests that the prospective teachers present negative views on the themes of Turkish/English Mix, Dictation and Punctuation, and Use of Abbreviations. According to the findings of the research, 66 of the prospective Turkish Language and Literature teachers have stated that English words are used in Turkish expressions and thus sentences, in which Turkish and English are mixed, are uttered, which negatively affects Turkish. Furthermore, they have also mentioned that incorrect uses occurs by the fabricated expressions, which are formed by adding Turkish affixes after English words, which is in defiance of word derivation rules of Turkish. Moreover, 45 of the prospective teachers have expressed that dictation and punctuation rules are ignored while communicating through IT, and 57 of them have stated that people do not correctly use abbreviations, which consequently has a negative impact on Turkish.

Discussion, Results and Suggestions

According to the data collected in the research, the views of the prospective teachers present that the impact of the use of IT on Turkish is negative. They have discussed their negative views especially on the use of English words, ignoring dictation and punctuation rules, and using anomalous abbreviations. The suggestions for eliminating or terminating the negative impacts of IT on Turkish are as follows.

Turkish and Turkish Language teachers should explain and enable students to comprehend why language rules are significant and necessary, besides solely teaching them these language rules; so that they will use the language more attentively.

A course in the scope of Information Technologies and Turkish Use could be added to the undergraduate curriculums of Turkish Training, Turkish Language and Literature, and Computer Technologies or the course hours of the existing Information Technologies courses could be increased.

The rapid widespread use of IT brings along the abbreviation of words. In Turkish lessons, the subject of abbreviations could be more intensely discussed, so that students could abbreviate words according to the rules and a standardization.

F-type keyboard, which is formed in harmonization of the dictation of Turkish words, could be popularized and by doing so people could quickly and accurately type words; and the irrelevant use of abbreviations could be prevented at least while using computers.